छत्तीसगढ़ माध्यमिक शिक्षा मण्डल, रायपुर
शैक्षणिक सत्र 2020–21 माह– सितम्बर
असाइनमेंट–1
कक्षा – दसवीं
विषय – संस्कृतम्

पूर्णांक–20

निर्देश :– दिए गए अभ्यास प्रश्नों को निर्देशानुसार हल किजिए :–

Instruction:- Please attempt the questions as per given instruction.

<u>सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः</u>

प्रश्न 1 स्वपरिचयं संस्कृतभाषया दशवाक्येषु लिखित–

अंक–5 शब्दसीमा 100–150

प्रश्न 2 ''बिलासा'' पाठस्य सारांशं शतशब्देषु हिन्दीभाषया लिखत–

अंक–5 शब्दसीमा 100–150

प्रश्न 3 गद्यं पठित्वा निर्देशानुसारेण उत्तरत – अंक $\frac{1}{2}$ x10 = 5

बिलासा शैशवकाले बाला–बालैः सह क्रीडति स्म। तस्यै बालकानां क्रीडनकं क्रीडनं च रोचते स्म। बिलासा अदम्य–साहसिका आसीत्। एकदा सुप्तं बालं नीत्वा वृक्कः पलायनं कुर्वन् आसीत्। तदा बिलासा वृक्कं दण्डेन ताडयित्वा बालकं मुक्तं कृत्वा मातरं समार्पयत्। बालकैः सह बिलासा मल्ल–कौशलं शिक्षते स्म। तं साहसं दृष्ट्वा जनैः तस्याः दलायग्रामरक्षणस्य दायित्वं प्रदन्तम्।

एकपदेन उत्तरत–

1. बिलासा कैः सह मल्ल–कौशलं शिक्षते स्म?

2. बालं नीत्वा कः पलायनं कुर्वन् आसीत्?

उचितविकल्पं चित्वा लिखत–

3. ''सुप्तं बालम्'' अत्र विशेषणपदम् अस्ति–
   (क) सुप्तम् (ख) बालम् (ग) सुप्तं बालम्।

4. ''अदम्य साहसिका आसीत्'' अत्र क्रियापदम् अस्ति–
(क) साहसिका (ख) अदम्य (ग) आसीत्।

5. ''बालकैः सह बिलासा मल्ल–कौशलं शिक्षते स्म'' अत्र कर्तृपदम् अस्ति–
(क) बिलासा (ख) बालकैः (ग) शिक्षते।

6. ''ताडयित्वा'' इति पदे प्रत्ययः अस्ति–
(क) यित्वा (ख) क्त्वा (ग) यत्वा

7. ''तस्यै'' इति सर्वनामपदं गद्यांशे कस्यै प्रयुक्तम्–
(क) मातरम् (ख) बालैः (ग) बिलासायै

8. ''सुप्तम्'' इति पदस्य विलोमपदं भवति–
(क) क्रीडनम् (ख) जागृतम् (ग) मुक्तम्

9. ''रक्षणस्य'' इति पदे विभक्तिः अस्ति–
(क) षष्ठी (ख) पञ्चमी (ग) सप्तमी

10. ''ग्रामस्य रक्षणस्य'' समासं कुरूत–

प्रश्न 4 उचितं शब्दरूपं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत– अंक $\frac{1}{2}$ x10 = 5

1. .... कालिदासः श्रेष्ठतमः। (कविना / कविषु)
2. पुत्रः .... जलं ददाति। (जनकाय / जनकात्)
3. माता .... लालयति। (शिशुं / शिशुना)
4. .... गृहं आगच्छामि। (आवां / अहं)
5. .... पुस्तकानि पठन्ति। (ते / सः)
6. सखा .... सखायः (सखीन / सखायौ)
7. श्रुत्या श्रुतिभ्याम् ....। (श्रुतिभिः / श्रुतीभिः)
8. मानवात् .... मानवेभ्यः। (मानवाभ्याम् / मानवेभ्याम)
9. ज्ञाने ज्ञानयोः .... । (ज्ञानानां / ज्ञानेषु)
10. द्वारेण द्वाराभ्याम् .... । (द्वारैः / द्वारेभ्यः)